

10.09.2012

Kj/27

§ 950

V Stj / Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite 18-22 -vuotiaiden neuvontapalvelujen lisäämisestä

Pöydälle 10.09.2012

HEL 2012-002557 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättäne esittää kaupunginvaltuustolle, että kaupunginvaltuusto päättäisi seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättäne katsoa valtuutettu Tuomo Valokaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

Valtuutettu Tuomo Valokainen ja kahdeksan muuta valtuutettua esittävät, että kaupunki panostaa voimavaroja pikaisesti 18-22 vuotiaitten nuorten neuvontapalveluihin ja täten laajentaa tukiverkostoa niin, että syystä tai toisesta taloudellisissa vaikeuksissa oleva nuori voi hakea taloudellista ja henkistä tukea ongelmiinsa.

Kaupunginhallitus viittaa aloitteesta saatuihin lausuntoihin, joissa selostetaan olemassa olevia nuorten neuvonta- ja tukipalveluja. Kaupunginhallitus pitää tärkeänä, että palveluja kehitetään edelleen käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Olli Hari, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
olli.hari(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

10.09.2012

Kj/27

Liitteet

1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 28.08.2012 § 142

HEL 2012-002557 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetusvirasto vastaa opiskelijoiden ohjaus- ja neuvontapalveluista Helsingin kaupungin toisen asteen oppilaitoksissa. Lisäksi Helsingissä on yksityisiä toisen asteen oppilaitoksia, jotka hoitavat itse ohjaus- ja neuvontapalvelunsa. Noin puolet kaikista toisen asteen opiskelijoista opiskelee kaupungin oppilaitoksissa. Opiskelijoista vain osa on 18–22-vuotiaita.

Jokaisessa Helsingin kaupungin toisen asteen oppilaitoksessa on tarjolla opiskelijahuoltopalveluita. Palvelut koostuvat psykologien, kuraattorien, opinto-ohjauksen ja terveystieteiden palveluista. Joissakin oppilaitoksissa on lisäksi saatavilla psykiatrisen sairaanhoitajan, oppilastukihenkilön ja arkiohjaajan palveluita. Kunkin toimijan palveluihin pääsy on pyritty tekemään mahdollisimman helpoksi. Yhteistyötä tehdään muiden hallintokuntien toimijoiden kanssa.

Kuraattorin työ tukee opiskelijoiden sosiaalista, taloudellista ja psyykkistä hyvinvointia. Psykologit antavat ohjausta, neuvontaa ja supportiivista tukea ja hoitoa mielenterveyteen sekä psykososiaaliseen hyvinvointiin liittyvissä kysymyksissä sekä ohjaavat jatkotutkimuksiin ja -hoitoon. Opinto-ohjaajat auttavat ja tukevat opiskelijoita opintoihin liittyvissä kysymyksissä ennen opintoja, niiden aikana sekä päättyessä. Toisen asteen yhteys -verkkopalvelu on matalan kynnyksen palvelu, jossa monialainen palvelujatkumo ylittää verkon ja reaali maailman rajan

Tsemppari – nuorten aikaisä -hankkeella sekä Armi – arkiohjauksen malli -hankkeella on kehitetty monihallintokuntaisella yhteistyöllä ratkaisuja opiskelijoiden mielenterveys- ja arkielämän ongelmiin. Tsempparin kuusi psykiatrista sairaanhoitajaa on vakinaistettu kaupungin omiin ja yksityisiin oppilaitoksiin.

Kaupunginhallitus myönsi syksyllä 2011 lisämäärärahan syrjäytymisen ehkäisyyn ja opiskelijahuollon vahvistamiseen toisella asteella. Tällä

rahalla on palkattu opettajia, kuraattoreita, psykologeja ja laaja-alaisia erityisopettajia ammatilliseen koulutukseen. Uusina toimijoina oppilaitoksissa on aloittanut urasuunnitteluohjaajat sekä opiskelijatoiminnan koordinaattorit. Lukiokoulutukseen palkattiin kuraattoreita ja vahvistettiin opinto-ohjausta.

Opetusvirastolla on ohjaus- ja neuvontapalveluita myös koulutuksen ulkopuolella oleville nuorille. Opetusvirasto koordinoi Helsingissä etsivää nuorisotyötä, jonka tehtävänä on ohjata ja tukea nuoria palvelujen piiriin. Etsivä nuorisotyö ei tarjoa vain neuvontaa, vaan tarvittaessa jalkautuu palveluiden pariin yhdessä nuoren kanssa. Etsivän nuorisotyön ohjausta voi käyttää kertaluontoisesti tai ohjaussuhde voi olla pitkäkestoinen.

Nuori voi hakeutua etsivän nuorisotyön ohjaukseen itse. Myös huoltajat voivat ottaa yhteyttä etsivään nuorisotyöntekijään. Nuorisolaki velvoittaa opetuksen/koulutuksen järjestäjää luovuttamaan nuoren yksilöinti- ja yhteystiedot nuoren kotikunnan etsivälle nuorisotyölle perusopetuksen päättistä nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin sekä alle 25-vuotiaasta nuoresta, joka keskeyttää opinnot ammatillisessa koulutuksessa tai lukiokoulutuksessa. Laki velvoittaa myös puolustusvoimia sekä siviilipalveluskeskusta luovuttamaan tiedot alle 25-vuotiaasta nuoresta, joka vapautetaan varusmies- tai siviilipalveluksesta palveluskelpoisuuden puuttumisen takia tai joka keskeyttää palveluksen.

Etsivää nuorisotyötä toteutetaan Helsingissä lähtökohtaisesti yli hallintokuntarajojen yhteistyössä palveluntuottajayhteisöjen kanssa. Opetusvirasto hankkii etsivää nuorisotyötä yhteistyösopimuksin palveluntuottajilta, joiden toimintaa opetus- ja kulttuuriministeriö rahoittaa. Valtuustoaloitteen kohderyhmälle 18–22-vuotiaille vuonna 2012 etsivää nuorisotyötä tarjoaa Helsingissä neljä palveluntuottajaa:

- Vamos/HDL, palvelu on suunnattu 16–28-vuotiaille
- Helsingin seudun erilaiset oppijat, palvelu on suunnattu 17–28-vuotiaille
- Valmis Väylä -hanke/Sovinto ry, palvelu on suunnattu 17–28-vuotiaille
- SVEPS, palvelu on suunnattu ruotsinkielisille 16–28-vuotiaille.

Etsivän nuorisotyön työntekijöitä em. palveluntarjoajilla on yhteensä 17 henkilöä. Vuonna 2011 etsivän nuorisotyön asiakkaista 18–25-vuotiaita oli n. 500 (50 % kaikista asiakkaista). Kaupungin omana matalan kynnyksen palveluna etsivää nuorisotyötä tuottaa osaltaan henkilöstökeskuksen Tulevaisuustiski. Tulevaisuustiskin ohjaus- ja tukipalvelut on kohdennettu nuoremmille eli 15–17-vuotiaille nuorille.

Myös opetusviraston nuorten työpajat tarjoavat ohjausta ja neuvontaa työharjoittelijoilleen. Työpajat ovat kuitenkin suunnattu ensisijaisesti 15–19-vuotiaille.

Helsingin kaupunki ylläpitää muiden Uudenmaan kuntien kanssa opiskelijaksi.net -palvelusivustoa. Sivustolle on koottu tietoa erilaisista Uudellamaalla järjestettävistä nuorten sekä aikuisten koulutusvaihtoehdoista sekä tietoa koulutuksen valintaan liittyvistä kysymyksistä. Opiskelijaksi.net -sivuston kautta opiskelijat voivat lähettää opintoihin liittyviä kysymyksiä tai varata henkilökohtaisen ohjausajan.

Kaupungin eri hallintokunnat sekä yksityiset toimijat tarjoavat erilaisia ohjaus- ja neuvontapalveluita nuorille Helsingissä. Opetuslautakunnan mielestä jatkossa palveluverkoston kehittämisessä tulee keskittyä erilaisten palveluiden yhteensovittamiseen. Helsingin kaupungissa on valmisteilla nuorisolain (7 a §) mukaisen monialaisen nuorten ohjaus- ja palveluverkoston nimittäminen. Verkoston nimeäminen on yhteydessä seuraavan LASU-kauden, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman 2013–2016 valmistelutyöhön.

Nuorisolain mukaan monialaisen nuorten ohjaus- ja palveluverkoston tehtävänä on

- koota tietoja nuorten kasvu- ja elinoloista sekä arvioida niiden pohjalta nuorten tilannetta paikallisen päätöksenteon ja suunnitelmien tueksi;
- edistää nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja vaikuttavuutta tavoitteena palvelujen riittävyys, laadukkuus ja saavutettavuus;
- suunnitella ja tehostaa yhteisiä menettelytapoja nuorten palveluihin ohjautumiseksi ja tarvittaessa palvelusta toiseen siirtymiseksi;
- edistää nuorten palveluiden järjestämiseen liittyvän tietojen vaihdon sujuvuutta suunnittelemalla yhteisiä menettelytapoja viranomaisten kesken.

Helsingin monialainen verkosto tulee koostumaan nuorten palveluista vastaavien hallintokuntien edustajista. Lisäksi verkostoon voidaan kutsua edustajat työ-, poliisi- ja puolustushallinnosta.

Hajallaan olevat palvelut ovat vaikeasti nuorten tavoitettavissa. Opetuslautakunnan mielestä palveluja tulisi kehittää yhden luukun periaatteen mukaiseksi, jota toteutettaisiin monialaisena hallintokuntayhteistyönä. Nuorille tulisi olla tarjolla jalkautuvaa henkilökohtaista tukea ja ohjausta. Tämän lisäksi nuorten ohjaus- ja palvelupisteet voisivat tarjota nuoren toimintakyvyn edistämiseen keskittyviä palveluita (esim. starttivalmennus), asumisen ja toimeentulon palveluita, hoitopolun varmistamista sekä avoperhetyötä. Kaikissa palvelumuodoissa tulisi huomioida monikulttuurinen

10.09.2012

Kj/27

ohjausosaaminen. Nuorten ohjaus- ja palvelupisteiden johtaminen ja hoitaminen olisi luontevaa keskittää. Tämä edistäisi nuorille suunnattujen palvelujen yhteensovittamista ja helpottaisi kokonaisuuden hallintaa.

Nuorten neuvontapalvelujen lisäämisellä on merkittävä vaikutus nuorten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.

Käsittely

28.08.2012 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Arja Kukkonen, ohjauspalveluiden päällikkö, puhelin: 310 86659
arja.kukkonen(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 31.05.2012 § 61

HEL 2012-002557 T 00 00 03

Päätös

Nuorisolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Suomen lain mukaan 18 vuotta täyttänyt henkilö on täysi-ikäinen ja – valtainen kansalainen ja lain edessä häntä kohdellaan aikuisena. Mikäli lapsi tai nuori on lastensuojelun asiakas, on hänellä joissakin tilanteissa oikeus jälkihuoltoon myös täysi-ikäisenä, enintään kuitenkin 21 ikävuoteen asti. Aikuisuuteen kuuluvana asiana on ensisijaisena vastuun kantaminen itsestä ja omasta toiminnasta. Aina tämä ei kuitenkaan onnistu ja tämän vuoksi tarvitaan erilaisia tuen muotoja, joilla voidaan auttaa ja edistää nuoren aikuisen kompetenssia oman elämän hallintaan. Helsingissä nämä palvelut on hajautettu eri toimijoille ja esimerkiksi nuorten työllisyydenhoitoon kuuluvista palveluista vastataan usean eri viraston toimin. Kun toimeentulo ei onnistu omin voimin, opiskelijalle lain mukaan kuuluvien etuuksien avulla tai työllisyydenhoidon tuella, on viimeisenä keinona sosiaaliturvaan kuuluvat aikuisten sosiaalipalvelut. Yhteiskunnan yksilölle tarjoaman taloudellisen tuen kanavoinnissa lähtökohtana on,

että sosiaalitoimiston lakiin perustuva toimeentulotuki on viimeinen keino kun muut mahdollisuudet on kokeiltu.

Helsingissä on nuorille ja nuorille aikuisille suunnattu matalan kynnyksen tieto- ja neuvontapalvelu, nuorisotiedotuskeskus Kompassi, joka toimii verkkoympäristön kautta. Neuvontapalvelun keskeisiä teemoja ovat opiskeluun, työhön, asumiseen, omaan hyvinvointiin, talouteen ja vapaa-aikaan liittyvät kysymykset. Varsinaisesta fyysisestä neuvontapisteestä luovuttiin 2010, osin päällekkäisten kaupungin eri hallintokuntien tiedotus- ja neuvontapalvelujen vuoksi, osin toiminnan sisäisen kehittämisen paineessa. Nuorisolautakunta päätti kokouksessaan 27.5.2010 TAE 2011 käsittelyn yhteydessä luopua Malminkatu 28 tilasta, jossa edellä mainittu nuorten tiedotus- ja neuvontapalveluihin keskittynyt Kompassi sijaitsi. Tilassa toimi lisäksi osana nuorten työllisyydenhoitoa oleva Työllistämiskokonaisuus ja monikulttuurisen nuorisotyön erityisosaaja Asemanseutu. Tilasta luopumisen yhteydessä todettiin, että toimintojen toteuttaminen jatkossa tapahtuu Hietaniemenkatu 9B tiloista käsin, Kompassin osalta toiminnan kehittämisestä oli tehty erillinen selvitys. Käytännössä muutto tarkoitti erillisen, nuorille avoimen tiedotus- ja neuvontapalvelun päättymistä ja Kompassin osalta resurssien keskittämistä erityisesti verkon välityksellä tapahtuvaan neuvonta- ja tiedotustyöhön.

Ikäryhmään 18–22 vuotta kuuluville nuorille on Helsingissä tarjolla monenlaisia tukimuotoja. Mikäli hän on opiskelija, lähin tuki tulisi löytyä oman oppilaitoksen oppilashuollon toimijoilta, mutta tietoa, neuvoja ja tukea opinto- ja urasuunnitteluun tarjotaan myös työllisyydenhoidon palveluissa. Näistä esimerkiksi Tulevaisuustiskillä on tarjolla tukea hyvinkin monenlaisia kysymyksiä pohtiville nuorille. Kaupungin itse tuottamia palveluja täydentävät Opetusviraston koordinaatiossa muut etsivän nuorisotyön toimijat, joita on mm. Helsingin Diakonissalaitoksen toteuttama Vamos- palvelukokonaisuus, jonka kohderyhmään aloitteessa mainitut nuoret aikuiset myös luontevasti kuuluvat. Vamoksen kohderyhmä on 16–29-vuotiaille helsinkiläiset nuoret ja toiminnan tarkoituksena on sitä esittelevien nettisivujen mukaan: ”vahvistaa nuoren omia voimavaroja ja vahvuuksia sekä tukea nuorta kiinnittymään yksilöllisesti arvioituun ja suunniteltuun jatkopolkuun. Pää tavoitteena on löytää nuorelle tie koulutukseen tai työelämään.” <http://www.hdl.fi/fi/palvelut/kehittamishankkeet/31-suunnista-tulevaisuuteen-vamos>

Nuorisolautakunnan näkemyksen mukaan nuorten taloudellisen ja henkisen tuen piiriin kuuluvia palveluja on tärkeä kehittää ja tarkastella aktiivisesti niiden tarpeeseen vastaavuutta ja kattavuutta. Nuorten neuvontatyö, sekä henkisen ja taloudellisen tuen antaminen ovat tällä hetkellä omilla sektoreillaan, eikä varsinaiselle uudella nuorten neuvontapalvelun perustamisella voida yksin ratkaista tätä kysymystä.

Se edellyttää oppilashuollon, lastensuojelun, aikuisten sosiaalityön ja mielenterveyspalvelujen, sekä työllisyydenhoidon nuorten aikuisten tueksi muodostaman turvaverkon perusteellista pohdintaa. Tällä hetkellä tätä työtä tehdään osana seuraavan valtuustokauden lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman valmistelua. Olemassa olevien palvelujen kehittäminen ja voimavarojen panostaminen tähän työhön, tulee olemaan esityksessä vahvassa roolissa. Tästä johtuen nuorisolautakunta ei näe tarvetta uuden neuvontapalvelun perustamiselle.

Esittelijä

nuorisotoimenjohtaja
Lauri Siurala

Lisätiedot

Martti Poteri, toimistopäällikkö, puhelin: 310 71687
martti.poteri(a)hel.fi

Sosiaalilautakunta 15.05.2012 § 196

HEL 2012-002557 T 00 00 03

Päätös

Sosiaalilautakunta päätti antaa aloitteesta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon.

Aloitteessa edellytetään, että Helsingin kaupunki panostaa voimavaroja 18-22-vuotiaiden nuorten neuvontapalveluihin ja täten laajentaa tukiverkostoa niin, että taloudellisissa vaikeuksissa oleva nuori voi hakea taloudellista ja henkistä tukea ongelmiinsa.

Helsingin kaupungin sosiaalivirastossa nuoriin asiakkaisiin panostetaan kaikissa palveluissa.

Sosiaaliviraston keskitetty neuvonta S-info tarjoaa kaikille helsinkiläisille neuvontapalveluja niin puhelimitse, sähköpostitse, on line –neuvontana Internetissä kuin käyntiasiakkaillekin ja ohjaa asiakkaita tarvittaessa oikeaan palvelupisteeseen.

Helsingin seutukuntaan kuuluvat kunnat ovat yhteisesti avanneet Internettiin Nuorten tieto- ja neuvontapalvelut (www.nuoret.info/fi-FI), joka on tarkoitettu alle 25-vuotiaille nuorille. Nuoret voivat kysyä asumiseen, opiskeluun, työhön, vapaa-aikaan, terveyteen ym. liittyvistä asioista. Sivuilla voi myös keskustella nimettömästi terveydenhoitajan, sosiaalityöntekijän tai nuorisotyöntekijän kanssa.

Lastensuojelun jälkihuoltoon oikeutettuja nuoria tuetaan

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

itsenäistymisessä 21-vuoden ikään asti. Tuki voi olla mm. koulutuksen tai asumisten järjestämistä, työpaikan etsimistä tai taloudellista tukea harrastuksiin.

Aikuisten palvelujen vastuualueen sosiaalisen ja taloudellisen tuen yksikössä nuorten 18-24-vuotiaiden sosiaalityön ja toimeentulotuen palvelut on keskitetty 1.1.2012 perustettuun sosiaalityön yksikköön. Sosiaalityöllä asiakasta autetaan löytämään uusia voimavaroja ja näkökulmia tilanteeseensa. Asiakasta myös tuetaan muiden mahdollisten palvelu- ja hoitotahojen löytämisessä ja tarvittavien verkostojen kokoamisessa.

Ensimmäisillä käyntikerroilla sosiaalityöntekijä tai etuuskäsittelijä selvittää asiakkaalle toimeentulotuen hakemiseen liittyvät käytännöt. Sosiaalityön yksikön palvelupisteissä on lisäksi tarjolla joka arkipäivä neuvontaa, jossa asiakasta opastetaan hakemuksen täyttämässä ja tarvittavien liitteiden hankkimisessa. Useissa palvelupisteissä on asiakaspäätteitä, joilta voi mm tulostaa tarvittavat pankin tiliotteet.

Toimeentulotukilain 14 §:n 4 momentin mukaan toimeentulotukiasiat on käsiteltävä viivytyksettä. Kiireellisessä tilanteessa hakemus on käsiteltävä heti ja muussa kuin kiireellisessä tilanteessa päätös tulisi pyrkiä tekemään viikon kuluessa hakemuksen tekemisestä. Helsingissä toimeentulotukihakemusten keskimääräinen käsittelyaika on alkuvuonna 2012 noudattanut lakisääteisen palvelutakuun määräaika.

Työvoiman palvelukeskus Duurissa nuoria asiakkaita palvelee omassa tiimissä. Duurin nuorten tiimissä asiakkaiden kanssa käydään läpi elämäntilannetta ja asioita, jotka vaikuttavat työhön tai koulutukseen hakeutumiseen. Asiakkaat saavat myös opastusta ja neuvontaa sosiaalipalvelujen käytössä. Duurissa tehdään tarvittaessa yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa (mm. sosiaalityö, päihde- ja mielenterveyspalvelut sekä velkaneuvonta).

Sosiaalilautakunnan näkemyksen mukaan nuorten asiakkaiden neuvontapalveluihin kohdennetaan voimavaroja kaikissa sosiaaliviraston palveluissa siten, että nuoret saavat kattavasti ohjausta ja neuvontaa asioidessaan eri palveluissa.

Esittelijä

sosiaalijohtaja
Paavo Voutilainen

Lisätiedot

Leila Palviainen, sosiaalisen ja taloudellisen tuen päällikkö, puhelin: 310 58283
leila.palviainen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/hallintokeskus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566